

Samenvatting beleidsnota jeugd ‘Samen opgroeien, samen opvoeden’ 2025-2034

Ambitie

De nota ‘Samen opgroeien, samen opvoeden’ heeft als ambitie dat kinderen en jongeren in Utrecht kansrijk opgroeien in een stabiele, gezonde, stimulerende en liefdevolle omgeving. Bij ouders - of waar dit niet lukt, zo thuis mogelijk met vaste opvoeders - die veiligheid en geborgenheid bieden. Opgroeien en opvoeden doen we samen: *‘It takes a village to raise a child’*.

Doelstellingen en leidende principes

We willen dat kinderen en ouders veerkrachtig zijn en elkaar vaker ondersteunen om binnen de pedagogische basis oplossingen te vinden voor opvoed- en opgroevragen. Een sterke pedagogische basis waarin kinderen en ouders toegang hebben tot relaties, contacten en hulpbronnen in hun directe omgeving. Goede samenwerking met onderwijs is daarbij essentieel.

Waar nodig bieden we tijdig passende hulp. Dit doen onze partners - in de pedagogische basis, het buurtteam, de aanvullende hulp en de jeugdbescherming - in nauwe samenwerking met elkaar. Onveiligheid in gezinnen wordt vroegtijdig herkend; er wordt tijdig passende hulp ingezet die nodig is om de onveiligheid te verminderen.

In beleid en uitvoering zijn deze leidende principes richtinggevend: ‘niet over ons, zonder ons’, ‘grondoorzaken aanpakken in het belang van kinderen’, ‘uitgaan van mogelijkheden’, ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’, ‘buurt- en wijkgericht (samen)werken en gemeenschap centraal’, ‘eenvoud in de uitvoering’ en ‘veiligheid is de ondergrens’. Deze leidende principes zijn startpunt voor het gesprek met onze partners in de stad. We laden ze met taal uit de praktijk om professionals handvatten te geven in de praktijk.

We hebben een wettelijke taak om de Jeugdwet uit te voeren. De inhoudelijke keuzes die we hierbij maken vormen het vertrekpunt van deze beleidsnota, die de Kadernota Zorg voor Jeugd uit 2013 vervangt. De middelen die we hiervoor beschikbaar krijgen vormen het financiële kader. Zoals de Jeugdwet beschrijft, kan ons beleid en de ambitie om kinderen kansrijk te laten opgroeien alleen goed vorm krijgen door nauwe samenwerking met andere beleidsterreinen (bijvoorbeeld wonen, werk en inkomen, volksgezondheid, veiligheid) en partners in de pedagogische basis, zoals het onderwijs.

Context

Deze nota schrijven we in een periode waarin het tij niet meezit. De vraag naar jeugdhulp is groter dan ooit, terwijl het financiële kader krimpt. We willen de vraag naar jeugdhulp afbuigen door te investeren in een sterke pedagogische basis. Daarom moeten we scherpe

keuzes maken. Tegelijkertijd willen we zorgvuldig omgaan met alles dat we met elkaar hebben opgebouwd.

We verstevigen en verbeteren – waar nodig – het fundament dat we samen hebben gebouwd. Dat fundament bestaat bijvoorbeeld uit de buurtteams die verspreid over de stad generalistische basishulp bieden. En het bestaat uit het buurtgericht organiseren van aanvullende jeugdhulp, zodat specialistische expertise laagdrempelig én aanvullend beschikbaar is voor andere partners in de wijk. Daarbij hebben we flink geïnvesteerd in de samenwerking tussen professionals in de wijk, zoals jeugdhulpprofessionals, leerkrachten, huisartsen en jongerenwerkers.

Maar we gaan ook dingen ‘anders doen’. De focus ligt nog te vaak en te veel binnen het jeugd domein, op het kind, diens problemen en de jeugdhulp die dat moet ‘fixen’. In plaats daarvan moet de focus meer liggen op de context en omgeving waarin het kind opgroeit. Jeugdhulp kan dit niet alleen doen, maar wel helpen bij het antwoord op de vraag: wat hebben kinderen nodig om kansrijk op te groeien? We investeren in een sterke pedagogische basis en collectief werken.

Ons doel is om vragen van inwoners zoveel mogelijk te beantwoorden in de buurt en binnen het gewone leven. Alleen zo kunnen we jeugdhulp beschikbaar houden voor kinderen en gezinnen die dat nodig hebben.

Opgave

Via acht opgaven, die we onszelf als gemeente Utrecht stellen, geven we ons beleid in samenwerking met de hele stad vorm.

Via de eerste opgave **Het belang van kinderen voorop** zetten we in op gelijkwaardige samenwerking, vertrouwen in het oplossend vermogen en de eigen regie van kinderen, gezinnen, hun informele netwerk en leefomgeving. We dragen ook bij aan het versterken van zeggenschap van kinderen en hun ouders. We werken steeds meer vanuit de context van het kind en gezin en pakken samen grondoorzaken aan. De kinderrechtentoets kan bijdragen aan het borgen van de rechten van kinderen in beslissingen die worden genomen en impact hebben op hun leven.

De tweede opgave gaat over **Het versterken van de pedagogische basis**. Vanuit die basis is opvoeden en opgroeien iets wat we samendoen met de wijk, de buurt en de hele stad. Daarom werken we vanuit één pedagogisch kader: Vreedzaam. We investeren in gemeenschapskracht en willen daarmee onder andere bevorderen dat ouders steun en hulp zoeken bij elkaar en bij partners uit de pedagogische basis, zoals het onderwijs. Deze samenwerking tussen partners in de pedagogische basis, maar ook met de buurtteams, versterken we komende jaren. Ook zorgen we dat partners in de pedagogische basis beter vindbaar en benaderbaar zijn voor elkaar en voor ouders.

“Via de opgave **Kansrijke start voor jonge kinderen** leggen we de focus op het jonge kind; de eerste 1000 dagen maken een wereld van verschil op een mensenleven. We vinden het belangrijk dat er voldoende toegankelijke voorzieningen zijn voor ouder(s) en kinderen om samen te spelen, leren en ontwikkelen en waar nodig passende hulp. Met partners in de stad werken we intensief samen om kinderen een passende plek binnen de kinderopvang te bieden: zo dichtbij huis en regulier als mogelijk, met leeftijdsgenootjes en/of eigen broertjes/zusjes.

Binnen de opgave **Een goede aansluiting onderwijs-jeugdhulp** sluiten we aan bij de Utrechtse Onderwijs Agenda en bouwen we voort op de kernpartneraanpak. Met de Utrechtse kernpartneraanpak investeren we fors in de samenwerking tussen gemeente, onderwijs en jeugdhulpaanbieders. Deze samenwerking versterken en verbreden we komende jaren verder met andere partners uit de pedagogische basis (zoals sport, welzijnswerk en jongerenwerk). Doel van deze samenwerking is om met elkaar de beweging naar inclusief onderwijs te maken. Elk kind met en zonder hulpvraag kan zo dichtbij huis als mogelijk, samen naar school.

Een belangrijke verandering is dat **Collectief werken** vanaf 2025 steeds meer de norm wordt. Partners werken daarbij integraal samen - ook met ouders en kinderen – en bieden zoveel mogelijk groepsgerichte hulp en ondersteuning. Dit biedt veel voordelen: het sluit beter aan bij de hulpvraag, werkt normaliserend en het draagt bij aan het ondersteunend netwerk voor kinderen en ouders. Vanwege deze voordelen zetten we versneld in op collectief werken. Ook is het, mits passend bij de hulpvraag, goedkoper. We nemen onze inwoners mee in deze manier van werken, steunen onze jeugdhulppartners en zetten in op continu samen leren.

Het is niet vanzelfsprekend en passend om bij elke opvoed- en opgroevraag jeugdhulp te bieden. We zetten daarom in op 'de beweging naar voren', waarmee we bedoelen dat we de pedagogische basis versterken en de vraag naar de basis- en aanvullende hulp willen verminderen. Maar als het nodig is bieden we **Jeugdhulp in de buurt**. De buurtteams bieden basishulp, waarin zij zich meer richten op hun kerntaken en samenwerking met de pedagogische basis. We verwachten dat de hulpvraag dan meer 'aan de voorkant' wordt opgepakt. Dit doen we om te zorgen dat de (aanvullende) hulp beschikbaar blijft voor kinderen en gezinnen die dat nodig hebben. We bieden hulp groepsgericht aan en werken via e-health, in plaats van individuele hulp. Belangrijk is ook dat partners in de aanvullende hulp hun expertise delen met partners in de pedagogische basis en basishulp. Zo werken zij in gezamenlijke verantwoordelijkheid en nauwe samenwerking met elkaar aan tijdige en passende jeugdhulp in de buurt.

Onze opgave **Wel Thuis** betekent dat kinderen opgroeien in een gezin, bij voorkeur in hun eigen vertrouwde omgeving. Ook als de situatie zo complex of onveilig is dat de ontwikkeling van kinderen ernstig wordt bedreigd, onderzoeken we wat nodig en mogelijk is om kinderen zo thuis mogelijk en veilig te laten opgroeien. We willen het aantal uithuisplaatsingen zo veel mogelijk verkleinen. Door het buurtgericht werken zijn de uithuisplaatsingen en jeugdbeschermingsmaatregelen relatief laag. Binnen deze opgave is het aanpakken van grondoorzaken belangrijk; in de meeste gevallen ligt de oorzaak van problemen in de omgeving van het kind, en binnen de context waarin het opgroeit. Daarnaast willen we de manier waarop we de jeugdbescherming hebben georganiseerd veranderen en aansluiten bij de landelijke beweging van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Ook is het nodig om alternatieven voor residentiële jeugdhulp te creëren.

In Utrecht willen we dat iedere jongvolwassene (16-23 jaar) zo zelfstandig mogelijk kan deelnemen aan de samenleving. In de opgave **Als je 18 wordt** zetten we in op een soepele overgang voor jongeren naar een leven met meer verantwoordelijkheden en een overstap van de Jeugdwet naar wetgeving voor volwassenen. Voor de nieuwe aankomende wet van School naar Duurzaam Werk is het belangrijk dat we integraal werken rondom bestaanszekerheid. We organiseren de belangrijke overgangsmomenten pro-actiever, zoals de overgang van onderwijs naar werk of van jeugdhulp met verblijf naar zelfstandig wonen. Daarnaast organiseren we samenhang in de ondersteuning aan jongvolwassenen tussen onder andere (passend) onderwijs, (jeugd)hulp, werk en inkomen en wonen.

